

Позиция

по Законопроекта за българския език (154-01-89),
внесен в шестата сесия на 41-то Народно събрание на 04.08.2011 от
Огнян Стоичков Янакиев и Станислав Тодоров Станилов

Относно: Обучението по български език в чужбина

Асоциацията на българските училища в чужбина (АБУЧ) горещо подкрепя горепосочения законопроект и особено следните членове от глава първа (подчертаването наше - БК):

Чл. 3. Целта на закона е чрез осигуряване на условия за опазването и обогатяването на българския книжовен език, да се защити езикът като основа на българската национална идентичност...

Чл. 4. Държавните и общинските органи, в съответствие с възложените им правомощия, са длъжни да създават условия и да насърчават изучаването и ползването на българския книжовен език, включително и извън територията на Република България.

На тази основа в чл. 8 се посочва, че „Към посолствата на Република България може да се организира и провежда обучение за български граждани по български език...“

АБУЧ би искала да обърне внимание върху факта, че обучение за български граждани по български език се организира не само към посолствата на страната. Преобладаващата част от близо 20 000 деца, които изучават български език зад граница и чиито брой в последните няколко години се увеличава лавинообразно (вж. материалите на Кръглата маса за образователната политика на българските училища зад граница, МОМН, 28.07.2011), се обучават в други образователни звена.

От тази гледна точка, Асоциацията смята, че така предложената от вносителите цел на проектозакона, цитирана по-горе, налага **институционализиране и регламентиране на законов статут на обучението по български език в чужбина на възможно по-широк спектър от образователни звена** зад граница и съответно тяхното **диференцирано включване** в образователната система на България. По този начин българската държава ще получи законова възможност да подпомага и регулира образователните и културни звена зад граница, съобразно техните специфични нужди.

В подкрепа на горните аргументи асоциацията предлага в закона да се включи отделна глава за обучението по български език в чужбина, в която, освен сегашния член 8, да влязат следните членове:

1. Държавата полага особена грижа за децата и учениците, растящи в **чуждоезиковата среда** зад граница, като създава **допълнителни условия** за усвояване на българския книжовен език.
2. Държавната система за училищно образование включва училища, центрове и програми за подпомагане на местни общности и организации зад граница, които осъществяват обучение по български език и култура, включително **предучилищно възпитание** и подготовка, както и други форми на изучаване, възстановяване, съхраняване и поддържане на българския език и култура.
3. За осъществяване на обучението зад граница българската държава осигурява учебници, учебни помагала, методическа и финансова помощ.
4. Учениците, **ре-интродуцирани** в българската образователна система, имат право на допълнителни часове по български език в часовете за задължителноизбираема или свободноизбираема подготовка по индивидуални учебни програми.
5. Обучението по ал.1 се провежда по **адаптирани учебни програми**, утвърдени от министъра на образованието, младежта и науката. Поставя се особено ударение върху дистанционното обучение, извънкласната и извънучилищна дейност.
6. Министърът на образованието, младежта и науката организира периодично повишаването на **квалификацията на учителите** по ал.1.
7. Министърът на образованието, младежта и науката организира поддържането на **електронен регистър** на българските училища в чужбина.
8. **Обществено-държавното партньорство** е ръководно начало при организацията на образованието в чужбина. Управлението и контролът на обучението се осъществява в тясно взаимодействие с местните училищни настоятелства.
9. Условията и редът за организиране, провеждане и признаване на обучението по предходните алинеи се уреждат с акт на Министерския съвет, който следва да бъде приет в 6-месечен срок от влизане на закона в сила.

Предлагаме също нова точка 4 в чл. 22 (1) на глава 6 (Съвет за българския език), която да **включи като член на Съвета представител на училищата в чужбина** и да гласи: „един висококвалифициран учител или администратор, компетентен относно спецификата на опазването, поддържането и обучението по българския език в чужбина, определен от министъра на образованието, младежта и науката по предложение на ръководните органи на представителните организации на национално равнище на училищата в чужбина.”

08.08.2011 г.

С уважение

д-р Боян Кулов

председател